

Zerkowitz Judit

Adrian Rice: A kőműves nyelve

A cím angolul: The Mason's longue. Ez nem szimbólum vagy allegória, hanem a valóság meseelemekkel. Amikor e könyvet 1999-ben az észak-írországi Abbey Press publikálta, helybeli szenzáció lett, a papírborítású kiadás mellett a könyvtárak keményfedeles könyvre vágta, tehát mindkettőt elérhette az angolul olvasó. Most a könyv, ime, magyarul is megvan, Kabdebó Tamás értő tolmácsolásában. Az első megfigyelésem, hogy a fordítás nem szó szerinti, hanem értelem szerinti. Az északír angol kiszólásokat magyar kifejezésekkel fordítja Kabdebó, sőt, a helyenként előforduló ír nyelvű kifejezéseket is, helyenként magyarul. A könyvégi jegyzetek még azt is megmagyarázzák, ami esetleg homályos maradt volna.

Rice ma egy amerikai egyetemen vendégprofesszor és csak azért nem jött Magyarországra bemutatni a könyvét, mert az ír követség könnyelműen bánt a dátumokkal. Ez mindannyiunk vesztesége, mert így lemaradtunk egy kétnyelvű bemutatóról, ahol az eredeti verseket az impozáns orgánumú Rice intonálta volna, a fordításokat a fordító.

A Kőműves nyelve magyarul kis példányszámban jelent meg, tehát az érdeklődő olvasó siessen a többnyelvű boltokba ezt a csemegét beszerezni. Mármint az idegen nyelvű könyvesboltokban.

Rice versei szűkszavúak és sokrétűek, keményveretűek, gazdag és reális képi világgal rendelkeznek. Olvasván őket máris a képzelet szárnyán szárnyalunk, előttünk az északír táj, az északír – gyakran gránit-kemény emberek.

*Fönt a dombon sárgahajú ember
Madarak siklanak a lég tengerén
Mint kő a vízen. A felhők színesek
Mint a zúzódás és túlnan a lejtős
Dombelős mezőn a szél kergeti a
Zöld füvet; sünzánót bokor védi őt.*

(Margaret Mitchell)

Rice protestáns háttere átüt a verseken, de nem úgy, mint várnánk: nem a katolikusokat ostromozza, hanem a katolikusokat ostromozó saját hitbélieket.

Rice költeményeinek egyik erőssége, hogy rímek nélkül, csupán a ritmussal olyan atmoszférát teremt, hogy az olvasó érzi, átveszi, magáévá teszi az ütemet. És aztán, az ütemen túl, azt a tengeri-tengerparti világot, ahol modern balladák teremnek.

*Kabdebó Tamás fordítása,
Editio Plurilingua, 2005.*